

ZSĪTPELEKS

Tautas žurnāls

2014. GADA OKTOBRĪ

19
427

○ Aktrises
**ZANES
DOMBROVSKAS**
perfektais
«grieziens»

○ Amuleti
veselībai
○ Atklāta
saruna ar
privātdetektīvi
OLGU ZEĻIKU

○ Gaismas
pravietis
Zaratustra

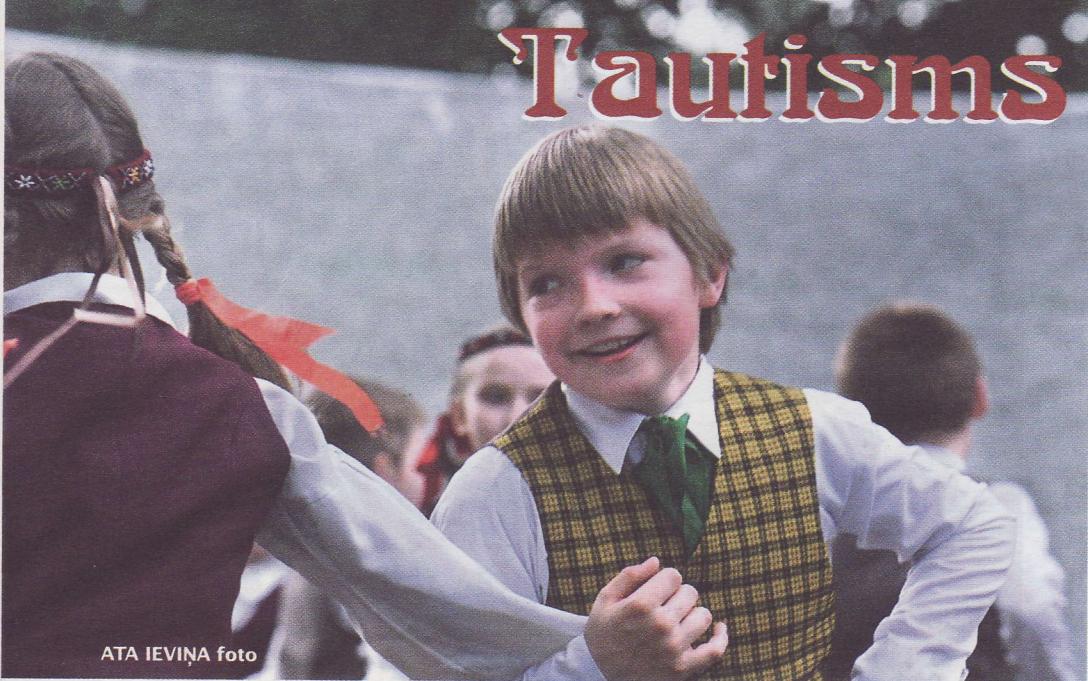
○ Viltīgais
cukura
diabēts

○ Ko stāsta
pases kods

○ Plauksta
un pēda —
Su džok

Tautisms

ATA IEVINA foto

(Turpinājums.
Sākums 17.numurā)

Dabiskās **tiesības** (lat. *ius naturale*) ir Dieva dotas tiesības. Tās izriet no cīlveka **dabas, tās ir arī tīkumiskās tiesības, un tām nav nekāda sakara ar likumdošanu**. Cīlveka un tautas Dabiskās tiesības ir: tiesības uz dzīvību, brīvību, mājokļu, ipašumu, pretoties varmācībai, tiesības dzīvot laimiņi u.c., un tās visas bāzējas uz dabisko tiesību principiem. Dabiskās tiesības sauc arī par **neatņemamām tiesībām**, un tās vararam saukt arī par cīlveces «Zelta laikmeta» tiesībām. Ignorēt tās nozīmē iet pret Dieva grību! Tās nav cīlveku, monarhu, (p)rezidentu, pārvaldnieku, tirgotāju dotās tiesības — tās ir valstīm un robežām pāri stāvošas. Dabisko tiesību ierobežojums ir vēršanās pret cīlveku kā Dieva radību un sabiedrībā rada «karastāvokli». Atkarībā no politiskā režīma, dabiskās tiesības var ievērot un var neievērot. Demokrātiskās valstis, izejot no pūļa vaīrakuma varas un preventīvās manipulācijas ar to, tās, protams, tiks ievērotas vai neievērotas, skatoties kā pūli būs noorientējis Saimnieks. Pūlim vajadzīgas autoritātes un elki, jo pūlis būtībā ir ļaužu masa bez savas domāšanas un balstās uz pūja indīvīda viszemākajiem instinktiem — tieši tāpēc jau manipulatori izmanto pūla instinktus. Šim pasākumam ir radīta vesela «show business» industrija.

No dabiskām tiesībām atsevišķi jāizdala — Brīvības. Tās tiek speciāli sajauktas ar Dieva dotām un Varas dotām, bet pēc savas būtības ir dabiskas (Dieva dotas) tiesības. Apskatīsim galvenās no tām. Pirmā Brīvība, pirmkārt, ir Brīvība pati par sevi, bet tā nedod tiesības

ekspluatēt — paverdzināt otru cīlveku vai tautu. Otrā Brīvība ir vienlīdzība (kādam varbūt tā izklausās kā ierobežojums) neatkarīgi no tautības, rases, profesijas. Dievs visus rada vienlīdzīgus — tīkai ne vulgārā, bet iespēju izpratnē. Trešā Brīvība ir sazināšanās (arī cieamošanās) brīvība starp cīlvekiem un tautām (t.sk., modernā korespondences brīvība).

Atsevišķi no Brīvībām, kuras ietilpst arī Vispārējās Cīlvektiesībās, bieži vien izdala ekonomiskās, sociālās un kultūras tiesības: uz brīvu darba izvēli, uz vienlīdzīgu samaksu par vienlīdzīgu darbu, apvienoties biedrībās, uz atpūtu (atvainījumu), cīlveka cienīgu dzīves līmeni, piedalīties kultūras dzīvē, baudīt dabu un mākslu, mācīties visu mūžu un izmantot zinātnes un tehnikas sasniegumus. Lai arī šādas tiesības tiek izdalītas, tās visas ir no valsts varas Regulējamās devās — porcijs dodamās tiesības. Sociālās tiesības — Latvijas un ES demokrātijā tās faktiski ir ubagu lūdzētītiesības, jo tās ir jāizlūdzas, par tām jācinās ar valsts varu. Kultūras tiesības — demokrātijas neoliberālismā viss tiek pārvērts un skatīts caur kapitāla prizmu, tāpēc jau nav kultūra, bet ir kultūrkapitāls un skatītāji masu kultūra jeb bezkultūra. Labs piemērs demokrātiskai manipulācijai ir Latvijas konstitucionālā cīlveka pamattiesības. Latvijas Republikas Augstākā Padome, kurā deputāts biju arī es, 1991.g. 10.decembri pieņēma Latvijas Republikas Konstitucionālo likumu: «Cīlveka un pīsoņa tiesības un pienākumi», kura 41.pants noteica: «Katra pienākums ir ievērot Latvijas Republikas likumus, cienīt latviešu tautas un Latvijā dzīvojošo nacionālo un etnisko grupu tradīcijas

un paražas, kā arī respektēt citu personu nacionālo pašcīenu.» Likums zaudēja spēku 1998.gada 6.novembrī. Tā vietā Satversmē tika jaunradīta (15.10.1998.) 8.nodaļa — Cīlveka pamattiesības, kura stājās spēkā 06.11.1998. Atveriet uru salīdziniet šos divus dokumentus: Augstākās Padomes deputāti nobalsoja, ka nepieciešams cienīt latviešu tautas tradīcijas un paražas, bet 1998.gadā Saeima, kā pērnās lapas vējā, izkaisīja vai ugunsgrāvā sadedzināja latviešu tradīcijas un paražas, pat pelni neviens urnā no tām nav saglabājušies. Un mēs vēl runājam par cīlveku pamattiesībām? Starp citu — viens kuriozs: Vai ziniet, kurš parakstījis šo jauno 8.nodaļu Satversmē? Neticēsiel, bet to 1998.gadā ir parakstījis J.Čakste kā Satversmes Sapulces prezidents un R.Ivanovs kā Satversmes Sapulces sekretārs! Tātad vismaz šajā sadaļā (un ne tikai) Satversme ir Fikcija.

Jāatzīmē, ka uz šo dabisko tiesību un brīvību bāzes ir būvētas vispārējās cīlvektiesības, bet tās arī ir vairāk vai mazāk valsts varas kontrolētas un «iebāzta» likumos, bet likumi ir valsts aparāta pārvaldes instruments — tas nozīmē, ka cīlveks atkal ir «aiz borta». Latvijas demokrātijas apstākļos šīs dabiskās tiesības un brīvības praktiski tiek ignorētas, darbojas tīkai fikcija, vienīgi, ja kāds izdara pašnāvību, tad gan — «Kā tā var? — bez mūsu atļaujas un līdzdalības!». Toties mums ir demokrātiskas tiesības būt bezpajūtniekiem, dzīvot pusbadā un nosaļt pavārētē.

Katrā ziņā, skatot tautīsmu, jāmin un jāatceras Dabiskais likums (lat. *< Lex naturalis*) — tas īstī nav likums kā mēs jēdzieni «likums» saprotam ikdienu, bet cīlveces esamības norma, kura izriet no Mūžības likuma. Tas ir cīlveces eksistences, dzīvības nosargāšanas likums — augstākais cīlvečības likums. Tas izpaužas tīrā prāta kustībā, Patiesības izzināšanā. No šī Likuma izriet cīlvečības augstākā tīkumības izpaušme: darīt labo un izbēgt no jaunā. Tātad šis Likums nav jāsaprot kā neoliberālistu parlamenta pieņemts svešzemnieku Likums, šis Dabiskais likums neoliberāliem demokrātijā ir tukša skaņa: piem., skorpiona šūnas ieaudzē graudos — tādā veidā labība klūst sausumizturīga, bet cīlvekiem sākt augt kaktusu adatas. Visi ĢMO apdraud cīlveces eksistences nākotni, turklāt tie tīkai izstrādāti kā bioloģiskais ierocis, bet neoliberāliem tie peļņu nes šodien. Eiropā pie varas esošiem neoliberāliem iegrības bombardēt Libiju — bombardē, vajag apšaut sirēšus — apšauj, vajag notriekt pasažieru līdmāsinu — notrieč, vajag likvidēt dabisku Dieva dotu tautu latviešus — likvidē.

Lūk, tāpēc vien jau mums ir vajadzīga tautvaldība, jo tūkai tautīsmā sabiedrīskās iekārtas apstākļos to visu varam novērst.

Dabas tiesības varam izteikt jēdzienā — dzīvošana harmonijā ar Dabu, līdzsvarā ar dabu, cilvēka dzīve harmonijā ar ģeogrāfisko vidi un cilvēks kā ģeogrāfiskās aīnavas sastāvdaļa. Šis tiesības dzīli saistītas ar Dabisko likumu. Neaizmīrsīsim, ka ģeogrāfiskā aīnava ir cilvēka un dabas vides sinergētiska sistēma, kurā cilvēks un daba nav vienkārši saskaitāmie, bet jauns veselums. Katra upes iztaisnošana, katras bezjēdzīgi nopļautā plāva, katrs nevajadzīgi nocirstais koks ir noziegums pret Dabu. Sociālismā un dēmonkrātijā cilvēkam un sabiedrībai ir radīta nihilistiska attieksme pret Dabu. Sociālismā sabiedrības pārākums pār Dabu bija politisks un ideoloģisks jautājums, jo, ja nepieciešams, pagriezīsim upes, lai netek uz ziemeļu Ledus okeānu, bet uz tuksnesi, izkausēsim ledājus, aplūdināsim Daugavas senleju, uzspriedzīnāsim Staburagu. Ideoloģija — sabiedrība komunistiskās partijas vadībā var visu! Dēmonkrātijā — alkatiņa un peļņa pāri visiem dabas resursiem, ja vajag — Daugavu izraksmi līdz Kaspijas jūrai, lai «zelta teļa» ganāmpulkus varētu vizināt. Fantastisks noziegums pret dabu ir līkt plaut zāli plaušanas dēļ (ES un vietvaldības regula). Latvietis kokam zaru nenolauza, ja nebija nepieciešamība, plāvu izplāva tīk tālu, cik mājlopiem nepieciešams, bet dēmonkrātijā daba vispār nav tiesību, daba ir peļņas resurss. Ošu gatves jau nav — ir tūkai vertikāla kokmateriālu rinda. Dabas tiesību ievērošana ir viens no tautvaldības stūrakmerķiem. Tauta vienmēr pati apzinājusies, ka never cīrst zaru, uz kura putns līgzu vīj. Tautīsmā ir jāatdzimst senaizmirstai praksei, kad cilvēks, saimniekojot, vienlaikus atradās dabiskās vitalitātes ciklā, jāatdzimst pašpietiekamai un ilgtspējīgai saimniekošanai. Mēs jau šobrīd vietumis redzam dabiskās ilgtspējīgās saimniekošanas (ieskaņot ekoloģisko un vides dizainu, kā arī ekoloģisko inženierētēhnoloģiju) — permakultūras veidošanos.

Par Tautas tiesībām es saucu arī ieražu tiesības (tuvu tām stāv senās Zemstes tiesības). Varturi parasti ieražu un Valsts varas tiesības apvieno Publiskās tiesībās, tādejādi arī ieražu tiesības tiek iespējamas mucā, ko sauc par varturu Likumošanu.

Tautas ieražu tiesības. Tās ir parāžas, dažādās tradīcijās un dažādos vēsturiskos precedentos balstītas ieražu tiesības. Lai arī ieražu tiesības ir šo pieminēto oficiālo Publisko tiesību daļa, tās neoliberālisma apstākļos mūsdienā Latvijā praktiski likvidētas vai apgrāzitas līdz minimumam. Dažviet tās vēl eksistē tūkai kā tāda lokāla tradīcija. Mūsu uzdevums ir tās iedzīvināt mūsu ikdienas dzīvē.

Pie Tautas ieražu tiesībām, pirmkārt, ir jāmin Dzimtas (t.sk. Ķīmenes un Lielgīmenes) ieražu tiesības. Vienu no svarīgākām Dzimtas tiesībām ir — dzīvot vienā Kopā, bet Lielgīmenei vienā mājoklī, pie viena Pavarda, būt vienotai. Lielgīmenei jābūt kā vienam veselumam, starp lielgīmenes locekļiem tautīsmā aizliegts izvērst «skaldi un valdi» principu. Katrai Lielgīmenei ir tiesības uz lielgīmenei cienīgu mājokli. Dienvidu tautām Lielgīmenes viengabalainība eksistē gan kā paraža, gan kā tautas ieraža un sociālās tiesības. Tautīsmā Lielgīmene ir tautas pamats un tai ir tiesības būt vienotai, un visi iedalījumi bērmos, jauniešos, pensionāros ir pretdabiski mēģinājumi sagraut Lielgīmeni un visu Dzimtu. Daudzās citās tautās Dzimtuklanu tiesības joprojām ir tūti stīpras un tās ir vienas no tautīsmā un tautvaldības balstiņiem, bet komuniti, nacionālsociālisti un neoliberāļi tūti centās un cēsas sagraut šīs Lielgīmeni un Dzimtu iekšējās dabiskās un sociālās attiecības.

Otrkārt, Kopas ieražu tiesības (Kopas tiesības) Tautīsmā — tās ir kopā sadzīvošanas tiesības katrā ciemsētā kā noteiktam sociumam. Katrai Kopa jau ir tiesības un pienākums izveidot savu Kopas pašvaldību un uzturēt savu Kopas ieražu Tiesību Kodeksu. Kopa faktiski ir sabiedrības pašvaldības pamats, kādreiz tajā risināja visus sadzīves uzdevumus, tā varēja vajāt noziedzniekus, sodīt vairīgos un atlīdzināt cietušajiem. Kopa varēja sastāvēt no radniecīgām Dzīmtām — Dzīmtkopa, bet to varēja veidot arī no neradniecīkām. Kopa gan galvoja par saviem cilvēkiem, gan bija atbildīga par savu cilvēku nodarījumiem citu Kopu laudīm. Kopā noteiktī ietilpa vairākas Dzimtas — caurmērā varam teikt, ka tajā ietilpa devīnas Dzimtas, bet galvenokārt to regulēja Dzīmtkopas/Kopas skaitliskais lielums, ģeogrāfiskā vide, tradīcionālā lauku dzīvotu plānošanas struktūra un tautas filozofija (viensētniečiskuma vai sāgīsma/kolektīvisma), kura reģionālā varēja būt tūti atšķirīga. Piemēram, zvejnieku Kopas varēja dzīvot tūkai zvejniekiem, to diktēja gan saimnieciskā specifika, gan ģeogrāfiskā vide. Protams, viena noteiktā Kopas mēra standarta nebija. Mēs redzam, ka baltu tautām melnzemes stepē, tagadējās Ukrainas teritorijā, salīdzinot ar mūsu līdumnieku viensētu Kopu skrajciemu, Kopas bija milzīgas. Kopas zemes (teritorijas izpratnē) dažkārt sauga arī par Galiem. Kopu atjaunošana Latvijā ir viens no svarīgākajiem tautvaldības uzdevumiem.

Treškārt, Pagastu ieražu tiesības — tās ir dažādās publiskās ieražu tiesības, kuras darbojas Pagastā. Kopu zemes veido Pagastu, kurš apvieno vairākas Kopas gan pēc dažādiem ģeogrāfiskiem, gan vēsturiskiem, gan sociāliem, gan kulturāliem kritējiem. Ja Kopa nav tūkai izteikta administratīva vienība, tad

Pagasts jau ir savu veida pamatakmens admīnistratīvajā sistēmā, bet daudzas lietas tiek izlemtas jau Kopas līmenī. Katram Pagastam ir pienākums izveidot savu Pagasta pašvaldību (tūkai nejaukt ar šodienas Latvijas vietvaldībām/patvaldībām) un uzturēt savu ieražu Tiesību Kodeksu un pašpārvaldi. Kādreiz Senlatvijas iekarotāji nodokļus uzlikā tieši pagastiem. Tas tā arī saucas «pagasta nodoklis» un, ja kāds pagastā savu daļu nevarēja samaksāt, tad iekarotāji VID darbiniekam tas bija vienalga, jo jāmaksā bija pagastam kopumā. Tāpēc visiem iekarotājiem vienmēr tūti svarīga bijusi Tautas skaitīšana un mantas (kustamās, nekustamās) deklarēšana, jo pēc skaitīšanas rezultātiem vīri uzlikā nodokļus. Nodoklis balstās uz uzvarētāju un uzvarētā attiecībām, bet brīvām tautām nav nodokļu un gruntsnomas (pašiem par savu zemi).

Ceturkārt, Novada ieražu tiesības — tās ir dažādas publiskās ieražu tiesības, kuras darbojas Novadā vai Pilsētā (miesi un mazpilsētas ietilpst Novados). Katram Novadam un Pilsētai ir pienākums izveidot savu Novada/Pilsētas pašvaldību (tūkai nejaukt ar šodienas vietvaldībām/patvaldībām) un uzturēt savu ieražu Tiesību Kodeksu un pašpārvaldi. Latvijas Novadi jau ir objektīvas ģeogrāfiskas telpiskas vienības, kuras apvieno pagastus, to pamata ir etnogrāfa (piemēram, prūši PieBalgā), valodas izloksne, kuršu, sēļu, zemju, latu, obru vēsturiska valsts — piemēram, Piemare, Bandava, Obrene (Abrene) vai arī kāds konkrēts vēsturiski ģenētisks sociums (piemēram, Alšvanga/Alsunga). Novadiem parasti pamata ir arī noteikta fizio-geogrāfiska telpiska vienība — paukuraine, pacēlums, paugurvalnis, upes ieleja vai pat baseins vai tā daļa, ieplaka, jūras krasta posms, augstienes mala, nolaideņums utt.

Piekārt, Zemju ieražu tiesības — tās ir publiskās ieražu tiesības, kuras aptver katru Zemi atsevišķi, var atkārtoties citā zemē, bet var būt arī oriģinālas, tūkai dotaī Zemei — Kurzemei, Latgalei, Rīgavai, Sēļjai, Vīdzemei, Zemgalei. Protams, katrai Zemei ir arī savas pašpārvalde. Šajās Zemēs var būt arī savas iekšējās autonomijas, piemēram, Maliena, Sēļava (Ziemeļsēļja) un tml.

Sestkārt, ieražu tiesības Valsts jeb Valsts mērogā (dažkārt sauc par Augštiesībām — Vīrstiesībām). Tās ir publiskās ieražu tiesības, kuras darbojas vietas valsts mērogā.

(Nobeigums nākamreiz)

**Dr. VALDIS ŠTEINS,
Triju Zvaigžņu ordeņa komandieris**

P.S. Autors ir neatkarīgs zinātnieks un pētnieks un pauž savu zinātnisko viedokli akadēmiskās brīvības ietvaros. Priekšlikumi ir domāti kā akadēmiskas diskusijas piennesums Latvijas un citu Pasaules valstu etnoloģijai, ģeogrāfijai, vēsturei, ģeopolitoloģijai, valstsmācībai, tiesību zinātnei un praksei.